

UPDATE d'ACUPUNTURA.

26 de Febrer del 2011. Col·legi de Metges de Barcelona.

PONENTS:

Dr. Mike Cummings. Director mèdic de la British Medical Acupuncture Association (BMAA). Editor de la revista Acupuncture in Medicine.

Dr. Ishar Dalmau i Santamaria. Doctor en medicina i cirurgia per la UAB, professor associat del departament de Biologia Cel·lular, Fisiologia i Immunologia de la UAB, investigador del grup de recerca de teràpies no convencionals INTEGRA, GRISC/EPSI-UAB.

Dr. Albert Garcia i Janeras. President de la Secció de Metges Acupuntors del COMB. Professor dels Màsters d'Acupuntura IL3-UB, Universitats de Lleida, Santiago de Compostela i del Postgrau en Acupuntura Universitat d'Oporto.

Dr. Pere Marco i Aznar. President de la Societat Científica d'Acupuntura de Catalunya i de Balears. Professor associat d'Acupuntura a la Universitat Internacional de Catalunya. Professor del Màster d'Acupuntura IL3-Universitat de Barcelona.

Dr. Jorge Vas Ruiz. Co-director científic del Màster d'Acupuntura. Universitat Pablo de Olavide. Responsable de la Unitat del Dolor. Centro de Salud de Dos Hermanas. Sevilla. Investigador de l'aplicació de la acupuntura als processos dolorosos de la Junta d'Andalusia.

Dr. Miquel Vilardell i Tarres. President del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona. Catedràtic de Medicina Interna UAB. Cap del Servei de Medicina Interna de l'Hospital Vall d'Hebrón.

CONCLUSIONS

En els darrers deu anys s'ha publicat de forma exponencial estudis clínics d'acupuntura en revistes de alt factor d'impacte. Aquest fet es deu, especialment als programes de investigació que es varen endegar l'octubre del 2000 a Alemanya, i que presentaven resultats d'efectivitat i eficàcia, cost efectivitat i seguretat de l'acupuntura a certes patologies. Aquests programes varen efectuar estudis randomitzats mai vistos fins ara a una gran població, alguns amb placebo control i altres en comparació amb tractament convencional.

Els nous estudis han fet possible que avui, revisions sistemàtiques ens comencin a permetre recomanacions definitives per la inclusió de l'acupuntura en els nostres sistemes de salut.

El tractament de les **nàusees i els vòmits postoperatoris** amb acupuntura està més que validat per cinc revisions sistemàtiques, la darrera, una revisió Cochrane, al 2009 de Lee & Fan ¹. L'aportació de l'acupuntura a aquesta disfunció postquirúrgica és molt útil, no farmacològica i a més senzilla, doncs es basa en un sol punt situat a l'avantbraç.

La **cefalea crònica** compta amb tres revisions Cochrane positives, dues d'en Klaus Linde al 2009 ^{2,3} una relativa a migranya i una per la cefalea tensional, i la més antiga, de Melchart al 2001 sobre mal de cap idiopàtic.

Per el **dolor lumbar crònic**, actualment hi ha quatre revisions sistemàtiques que si bé no son concloents si que son esperançadores. La darrera d'elles, publicada a Cochrane per Furlan i col·laboradors ⁴, senyala que hi ha evidència de que l'acupuntura unida a altres teràpies convencionals millora el dolor i la funció de la lumbàlgia crònica encara que els estudis son encara escassos per a dictaminar conclusions definitives. Aquestes publicacions han fet que el Col·legi de Metges Americà conjuntament amb la American Pain Society hagin publicat unes guies en les que s'indica com una opció de tractament ^{5,6} i que al 2010 aparegués un article al New England recomanant l'acupuntura pel tractament de la lumbàlgia crònica que no respon al tractament habitual ⁷. Referent al dolor lumbar, un estudi multicèntric i randomitzat del nostre col·lega espanyol Jorge Vas ⁸, mostra que a la **lumbàlgia aguda inespecífica**, l'acupuntura aconseguix una millora clínica rellevant respecte el tractament convencional a las 3 setmanes del seu inici. Aquests resultats es mantenen per les variables secundaries de permanència en baixa laboral y percentatge lliure de dolor a las 3 setmanes.

També sabem avui en dia gràcies a tres revisions sistemàtiques, la darrera una Cochrane de Manheimer al 2010 ⁹ que hi ha beneficis estadísticament significatius en l'acupuntura per el dolor de la **osteoartritis de genoll** comparat amb acupuntura placebo i amb la llista d'espera. Altres estudis ^{10,11,12,13} indiquen que l'acupuntura com coadjuvant al tractament farmacològic a **l'artrosi del genoll** es més eficaç que el tractament farmacològic aïllat en la reducció del dolor i de la rigidesa, i millora de la funció física y la qualitat de vida.

En una revisió sistemàtica i metanàlisi recent d'en Jorge Vas ¹⁴, s'indica que per **la correcció de la presentació no cefàlica del fetus**, la moxibustió del punt d'acupuntura, Bufeta 67 demostra ésser beneficiosa, aïllada o en combinació amb acupuntura o mesures posturals, en comparació amb

l'observació o las mesures posturals aïllades Encara que no es conclouent, la tècnica es mostra segura reduint complicacions pròpies de la presentació no cefàlica.

A més de totes aquestes revisions comptem també amb un estudi randomitzat positiu del 2010 d'en Molsberger ¹⁵ que conclou, comparant acupuntura real amb acupuntura placebo, que l'acupuntura basada en la medicina xinesa és una alternativa efectiva al tractament convencional en el **dolor d'espatlla crònic**. Altres estudis ^{16,17,18} diuen que l'acupuntura amb fisioteràpia millora la funció y el dolor de l'espatlla comparat amb la fisioteràpia com únic tractament. Aquesta milloria s'acompanya d'una reducció al consum d'analgèsics. La milloria clínica es manté durant l'any de seguiment. Al tractar-se d'una tècnica senzilla y segura la fa recomanable como a traçament coadjuvant a la patologia subacromial

Es compta també amb un estudi controlat i randomitzat en el que es mostra que el tractament de la **cervicàlgia crònica** amb acupuntura es més eficaç que el placebo, y té un perfil de seguretat que permet el seu us habitual en clínica.

¹⁹

Sabem que l'acupuntura pot ésser un mètode efectiu al tractament del **dolor musculoesquelètic no oncològic**, no presentant efectes adversos de gravetat y reduint considerablement el consum d'analgèsics i antiinflamatoris ²⁰.

També s'ha evidenciat que és efectiva en el tractament de la **bufeta hiperactiva** gràcies a un estudi clínic randomitzat i a doble cec positiu amb una tècnica d'estimulació del nervi tibial que fa servir electroacupuntura a un punt de la zona externa del turmell ²¹.

D'altre banda, han augmentat extraordinàriament els treballs en recerca bàsica dels que cal remarcar els de Elisabeth Stener-Victorin i Thomas Lundeberg, especialment en l'estudi dels efectes de l'acupuntura a nivell **ginecològic** que han permès demostrar en ratolins de experimentació que augmenten la circulació de la arteria uterina i que poden ser positius en el tractament dels ovaris poliquístics en dones, entre altres ^{22,23,24}.

En aquest update hem fet conèixer els avenços científics, malgrat les grans dificultats que hi ha a la investigació clínica i bàsica en acupuntura. Cal que es creïn i financin grups de recerca, en centres d'assistència primària, hospitals i també a les universitats, per a poder seguir treballant en noves investigacions que integrin l'acupuntura com un procediment mèdic més a l'àmbit de la medicina actual per les patologies en les que es demostrí útil.

Caldrà valorar que, a les patologies que actualment ja hi ha prou evidència d'eficàcia i d'efectivitat, es puguin prendre les mesures necessàries per a que

l'Acupuntura sigui emprada de forma regular, convencional i articulada en el sistema de salut públic i privat.

BIBLIOGRAFIA.

- 1- Lee A, Fan LT. Stimulation of the wrist acupuncture point P6 for preventing postoperative nausea and vomiting. *Cochrane Database Syst Rev*. 2009 Apr 15;(2):CD003281.
- 2- Linde K, Allais G, Brinkhaus B, Manheimer E, Vickers A, White AR. Acupuncture for tension-type headache. *Cochrane Database Syst Rev*. 2004;(3):CD003281.
- 3- Linde K, Allais G, Brinkhaus B, Manheimer E, Vickers A, White AR. Acupuncture for migraine prophylaxis. *Cochrane Database Syst Rev*. 2009 Jan 21;(1):CD001218. Review.
- 4- Furlan AD, van Tulder MW, Cherkin DC, Tsukayama H, Lao L, Koes BW, Berman BM. Acupuncture and dry-needling for low back pain. *Cochrane Database Syst Rev*. 2005 Jan 25;(1):CD001351. Review.
- 5 - Chou R, Qaseem A, Snow V, et al. Diagnosis and treatment of low back pain: a joint clinical practice guideline from the American College of Physicians and the American Pain Society. *Ann Intern Med* 2007;147:478-91.
- 6-. Chou R, Huffman LH. Nonpharmacologic therapies for acute and chronic low back pain: a review of the evidence for an American Pain Society/American College of Physicians clinical practice guideline. *Ann Intern Med* 2007;147:492-504.
- 7- Brian M. Berman, M.D., Helene M. Langevin, M.D., Claudia M. Witt, M.D., M.B.A., and Ronald Dubner, D.D.S., Ph.D. Acupuncture for Chronic Low Back Pain .. *N Engl J Med* 2010;363:454-61.
- 8- Vas J, Perea-Milla E, Mendez C, Silva LC, Herrera Galante A, Aranda Regules JM, Martinez Barquin DM, Aguilar I, Faus V: Efficacy and safety of acupuncture for the treatment of non-specific acute low back pain: a randomised controlled multicentre trial protocol [ISRCTN65814467]. *BMC Complement Altern Med* 2006, 6(1): 14.
- 9- Manheimer E, Cheng K, Linde K, Lao L, Yoo J, Wieland S, van der Windt DA, Berman BM, Bouter LM. Acupuncture for peripheral joint osteoarthritis. *Cochrane Database Syst Rev*. 2010 Jan 20;(1):CD001977. Review.
- 10- Vas J, Mendez C, Perea-Milla E, Vega E, Panadero MD, Leon JM, Borge MA, Gaspar O, Sanchez-Rodriguez F, Aguilar I, Jurado R: Acupuncture as a complementary therapy to the pharmacological treatment of osteoarthritis of the knee: randomised controlled trial. *BMJ* 2004, 329(7476): 1216-1219.
- 11- Vas J, Perea-Milla E, Mendez C. La Acupuntura como terapia complementaria al tratamiento farmacológico de la artrosis de rodilla. *Gac Sanit* 2004, 18[S3]:80.
- 12- Vas J, Mendez C, Perea-Milla E: Acupuncture vs Streitberger needle in knee osteoarthritis - an RCT. *Acupunct Med* 2006, 24 Suppl S15-S24.
- 13- Vas J, White A: Evidence from RCTs on optimal acupuncture treatment for knee osteoarthritis - an exploratory review. *Acupunct Med* 2007, 25(1-2): 29-35.

- 14- Vas J, Aranda JM, Nishishinya B, Mendez C, Martin MA, Pons J, Liu JP, Wang CY, Perea-Milla E: Correction of nonvertex presentation with moxibustion: a systematic review and metaanalysis. *Am J Obstet Gynecol* 2009, 201(3): 241-259.
- 15- Molsberger AF, Schneider T, Gotthardt H, Drabik A. German Randomized Acupuncture Trial for chronic shoulder pain (GRASP) - a pragmatic, controlled, patient-blinded, multi-centre trial in an outpatient care environment. *Pain*. 2010 Oct;151(1):146-54. Epub 2010 Jul 23
- 16- Vas J, Perea-Milla E, Mendez C, Herrera GA, Madrazo F, Medina I, Ortega C, Olmo V, Perez FF, Hernandez L, Seminario JM, Brioso M, Luna F, Gordo I, Godoy AM, Jimenez C, Ruiz MA, Montes J, Hidalgo A, Gonzalez-Quevedo R, Bosch P, Vazquez A, Lozano JV: Acupuncture and rehabilitation in the painful shoulder: study protocol of an ongoing multicentre randomised controlled clinical trial [ISRCTN28687220]. *BMC Complement Altern Med* 2005, 5(1): 19.
- 17- Vas J, Ortega C, Olmo V, Perez-Fernandez F, Hernandez L, Medina I, Seminario JM, Herrera A, Luna F, Perea-Milla E, Mendez C, Madrazo F, Jimenez C, Ruiz MA, Aguilar I: Single-point acupuncture and physiotherapy for the treatment of painful shoulder: a multicentre randomized controlled trial. *Rheumatology (Oxford)* 2008, 47(6): 887-893.
- 18- Vas J, Aguilar I, Perea-Milla E, Mendez C: Effectiveness of acupuncture and related techniques in treating non-oncological pain in primary healthcare - an audit. *Acupunct Med* 2007, 25(1-2): 41-46.
- 19- Vas J, Perea-Milla E, Mendez C, Navarro CS, Leon Rubio JM, Brioso M, Obrero IG: Efficacy and safety of acupuncture for chronic uncomplicated neck pain: A randomised controlled study. *Pain* 2006, 126(1-3): 245-255.
- 20- Vas J, Aguilar I, Perea-Milla E, Mendez C: Eficacia de la acupuntura y sus tecnicas relacionadas para el tratamiento del dolor no oncologico en atencion primaria: una auditoria medica. *Rev Int Acupuntura* 2008, 2(1): 56-62.
- 21- Peters KM, Carrico DJ, Perez-Marrero RA, Khan AU, Wooldridge LS, Davis GL, Macdiarmid SA. Randomized trial of percutaneous tibial nerve stimulation versus Sham efficacy in the treatment of overactive bladder syndrome: results from the SUmIT trial. *J Urol*. 2010 Apr;183(4):1438-43. Epub 2010 Feb 20
- 22- Stener-Victorin E, Jedel E, Mannerås L. Acupuncture in polycystic ovary syndrome: current experimental and clinical evidence. *J Neuroendocrinol*. 2008 Mar;20(3):290-8. Epub 2007 Nov 28. Review
- 23- Stener-Victorin E, Ploj K, Larsson BM, Holmäng A. Rats with steroid-induced polycystic ovaries develop hypertension and increased sympathetic nervous system activity. *Reprod Biol Endocrinol*. 2005 Sep 7;3:44.
- 24- Stener-Victorin E, Lundeberg T, Waldenström U, Manni L, Aloe L, Gunnarsson S, Janson PO. Effects of electro-acupuncture on nerve growth factor and ovarian morphology in rats with experimentally induced polycystic ovaries. *Biol Reprod*. 2000 Nov;63(5):1497-503.